

В. І. Тимофієнко, Л. І. Саєнко, О. В. Власенко

Ландесман Семен Андрійович

ЛАНДЕСМАН Семен Андрійович (1860, Одеса – бл. 1920, Швейцарія) – архітектор. Закін. Одес. реал. (1880) та С.-Петербур. буд. (1886) училища. Після проходження військ. служби 1888 повернувся до Одеси, де спочатку працював понадштат. техніком при міській управі, а від 1890 – міським архітектором. Використовував форми неоренесансу, необароко, неоготики, неорос. і неомусульман. стильових напрямів. Серед реаліз. проектів в Одесі – 3-поверх. будинок, флігель і землероб. ферма для вихованців євр. сиріт. будинку, майстерня та лікарня при міському сиріт. будинку, 2 муров. крамниці на Товкучому базарі (нині сквер Хворостіна), електрична станція компанії «Едісон», лікарня для тварин на вул. Старопортофранківська (нині Ленінградська), № 21 (усі – 1888–90), особняк зав. станції водогону «Чумка» на вул. Водопровідна, № 15 (1899), будинок муз. товариства на вул. Ямська (нині Новосельського), № 63 (1901; нині корпус муз. академії), школа десятників при Рос. тех. товаристві на розі вул. Старопортофранківська та Княжа (нині вул. Баранова, № 1; 1902), прибутк. будинки євр. товариства на вул. Рішельєвська, № 30 (1906, закінчення будівництва), Боско на вул. Мала Арнаутська, № 43 (1911) та Новікова на вул. Дерibasівська, № 12 (1912–13). Для Одес. фабрично-завод., художньо-пром. і с.-г. всерос. виставки 1910 збудував павільйон чайної фірми «Караван» у стилі модерн, у вигляді гігант. самовару, й оригінал. павільйон-пивну заводу Санценбахера. Був одним із чл. президії цієї виставки. Також в Одесі зводив міст Коцебу, театр Сибірякова на вул. Пастера, № 15, Бессарабсько-Таврій. банк на вул. Пастера, № 25 (первин. проект А. Люікса), жін. гімназію на вул. Старопортофранківська, № 22, баню Ісаковича на вул. Кузнечна, № 57, трамвай. павільйон в Аркадії, прибутк. будинки Серебренникова на вул. Катерининська, № 70, Фальц-Фейна на вул. Гоголя, № 7, Дур'яна на вул. Тираспольська, № 37, Інбера на вул. Преображенська, №

13, Штеренберга на вул. Преображенська, № 60, Лівшица на вул. Преображенська, № 62. Брав активну участь у роботі Одес. відділ. Рос. тех. товариства, з'їздах рос. зодчих. У складі комісії виконав проект водопостачання Кишинева. Автор низки статей, зокрема «К проекту моста на Полицейской улице» // «ЗООРТИ», 1890, янв.–фев.; «О народных школах в Одессе» // «Труды I съезда русских зодчих», С.-Петербург, 1894. У 1919 залишив Одесу з наміром через Зх. Європу перебраться до дружини в Москву, але не зміг доїхати, помер у Швейцарії.

Рекомендована література

1. Отчет по постройке здания Одесского музыкального училища Императорского Русского Музыкального общества с 1-го марта 1900 г. по 24 октября 1901 г. (баланс к 1-му сентября 1905 года). О., 1906;
2. Путеводитель по выставке 1910 г. в Одессе. О., 1910;
3. Тимофієнко В. Зодчі України кінця 18 – початку 20 століть. К., 1999;
4. Пилявский В. Зодчие Одессы: Историко-архитектурные очерки. О., 2010.

Покликання на статтю:

Ландесман Семен Андрійович / В. І. Тимофієнко, Л. І. Саєнко, О. В. Власенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-53148>. – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2023 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).